

Guvernanța AI în administrația publică

AI Act, cerințe și pași imediat următori

- Irina Marsh, PhD, expert în guvernanță și etică AI
- Mihai Nămolosușanu, specialist în sisteme AI, software și guvernanță tehnică

ANFP Webinar, 9 iulie 2026, online

Webinar organizat în parteneriat: ANFP, Fundația Progress și AI ORA

Contextul colaborării

Webinar pus la dispoziția instituțiilor publice în colaborare cu ANFP

Parte din efortul de dezvoltare a competențelor digitale în administrația publică

Fundația Progress

Experiență în educație digitală, leadership și formare

Programe naționale precum CODE Kids și Rețeaua Fetelor Neînfricate

CBRNE și AI ORA

CBRNE: firmă de research și consultanță din Marea Britanie care susține inițiativa AI

ORA (AI Organisational Readiness Accelerator)

AI ORA: accelerator pentru pregătirea organizațională și adoptarea responsabilă a AI

Obiectivul webinarului

Înțelegerea cerințelor de implementare a AI Act în administrația publică.

Pași imediat aplicabili pentru instituțiile publice

Fundația PROGRESS

partener pentru educație digitală

www.progressfoundation.ro

Progress
FOUNDATION

Dreamers & Doers United

Fundația Progress este activă din 1996 și a început prin implementarea de proiecte locale în Bistrița, România. În 2014, Fundația Progress a devenit organizație succesoare a programului BIBLIONET, finanțat de **Fundația Bill și Melinda Gates** (2008 – 2014).

În ultimii 10 ani ne-am concentrat pe dezvoltarea competențelor IT pentru copiii și adulții României, folosind rețeaua bibliotecilor publice, ca huburi pentru educație.

În **2022** am semnat un parteneriat cu Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR).

În **2024** am demarat un parteneriat cu Directoratul Național de Securitate Cibernetică (DNSC).

În **2026** am semnat un parteneriat cu Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP).

În ultimii **3 ani am fost finanțați de NATO** – *Divizia de Diplomatie Publică* pentru a dezvolta campanii online în vederea combaterii dezinformării și promovării valorilor democratice.

Din **2017** coordonăm cea mai mare mișcare națională de programare și robotică pentru copii: CODE Kids (cu peste 14.000 de beneficiari direcți).

Dorim să extindem CODE Kids în toate comunitățile interesate!

CBRNE și AI ORA: sprijin pentru pregătirea responsabilă pentru AI

CBRNE Ltd, UK: Firmă de cercetare, consultanță și implementare, cu expertiză în reziliență organizațională, guvernare, etică, conformitate și soluții AI aplicate
<https://cbrneltd.com/>

AI ORA: AI Organisational Readiness Accelerator: un cadru practic pentru evaluarea pregătirii organizaționale, dezvoltarea competențelor AI și adoptarea responsabilă a AI
<https://aiora.co.uk/>

Cum sprijinim organizațiile: AI literacy, evaluare de readiness, roadmap AI, guvernare, risc și conformitate, pregătire pentru EU AI Act, soluții AI și data engineering.

Metodă practică: Transformăm cercetarea și standardele privind AI responsabilă în instrumente aplicabile: chestionare, template-uri, checklists, proceduri și planuri de implementare.

AI ORA România: Prin colaborarea cu Fundația Progress, AI ORA sprijină organizațiile din România să își evalueze nivelul de pregătire și să înceapă adoptarea AI într-un mod structurat, sigur și responsabil.

De ce contează acum

AI este deja în instituții, oficial sau informal: intră prin proiecte oficiale, achiziții și utilizări zilnice ale angajaților.

Riscul nu este doar tehnic, ci administrativ, juridic și reputațional.

Instituția poate crede că nu folosește AI, dar angajații îl folosesc deja (shadow AI).

Încrederea publică depinde de control, transparență și responsabilitate.

România are deja exemple de bune practici relevante: AFIR, prin automatizare AI și ANFP, prin programul PNRR de competențe digitale pentru funcționari publici.

Exemple de tehnologii AI relevante pentru instituții publice

Productivitate administrativă: redactare, sumarizare, traducere, transcriere, organizarea informației.

Relația cu cetățenii: chatbot-uri, triere cereri, răspunsuri automate, orientare către servicii publice relevante.

Educație și formare: instrumente de sprijin pentru învățare, personalizarea materialelor, evaluare asistată, generare de conținut educațional, suport pentru competențe digitale și AI literacy.

Utilizări sensibile / High-Risk: asistență socială, educație, HR, scoring, fraudă, biometrie.

AI Act pe scurt, în limbaj practic

- **AI interzis:** utilizări inacceptabile (social scoring, manipulare, anumite utilizări abuzive ale biometriei).
- **AI high-risk:** relevant pentru procese publice sensibile (asistența socială, HR, educație, migrație, justiție, scoring de risc).
- **AI cu obligații de transparență:** utilizatorul trebuie informat (chatbot-uri, asistenți virtuali, conținut generat sau modificat cu AI).
- **AI cu risc minim:** util, dar cere reguli interne: (drafturi de email, sumarizare de documente nesensibile, traduceri, organizare administrative).

Calendarul care contează în 2026

1 august 2024: AI Act a intrat în vigoare.

2 februarie 2025: se aplică interdicțiile pentru utilizările AI cu risc inacceptabil (Art. 5) și obligația de AI literacy (Art. 4).

2 august 2025: se aplică regulile de guvernanță și obligațiile pentru modelele AI de uz general (GPAI).

2 august 2026: se aplică majoritatea regulilor AI Act, începe enforcement-ul la nivel UE și național, iar obligațiile de transparență devin aplicabile, inclusiv pentru anumite forme de conținut generat sau manipulat cu AI.

2 decembrie 2027: se aplică obligațiile high-risk pentru anumite domenii relevante administrației publice.

Ce se schimbă pentru instituțiile publice ca “deployers” (operatori)

Măsură	Începeți acum	Control / enforcement
AI literacy, Art. 4	deja aplicabil din 2 feb. 2025	din 3 aug. 2026
Inventar AI	acum, ca bază de guvernanță	verificabil prin literacy și high-risk
Clasificare risc	acum, pentru a ști ce reguli se aplică	odată cu obligațiile high-risk
Supraveghere umană	acum pentru utilizări sensibile	high-risk: din 2 dec. 2027
Loguri, trasabilitate, monitorizare	acum, ca bună practică	high-risk: 2027 / 2028
FRIA	înainte de prima utilizare high-risk	legată de termenul high-risk aplicabil

Enforcement și sancțiuni: ce trebuie să știe instituțiile

AI Act prevede sancțiuni semnificative, de până la 35 mil. EUR / 7% (cifra de afaceri) pentru utilizări interzise, 15 mil. EUR / 3% pentru nerespectarea obligațiilor și 7,5 mil. EUR / 1% pentru informații incorecte transmise autorităților.

România: autorități relevante

ANCOM – autoritate națională de supraveghere / punct unic de contact propus.

ANSPDCP – date personale, biometrie, zone sensibile.

BNR / ASF – sector financiar.

ADR – infrastructură digitală / roluri de notificare.

Cum se aplică în administrația publică

Statele membre stabilesc regimul aplicabil autorităților publice.

Accentul va fi pe: **control, documentare, remediere, trasabilitate.**

Măsuri posibile: avertisment, solicitare de remediere, suspendarea utilizării, audit/controale, documentație suplimentară.

Achizitia AI: filtru de guvernanta

Întrebări pentru furnizor

- Ce tip de sistem AI este și cum este clasificat?
- Ce date procesează și unde sunt stocate?
- Ce documentație oferă furnizorul?
- Ce loguri produce sistemul și cum pot fi accesate?
- Cum se exercită supravegherea umană?
- Cum sunt raportate incidentele?

Autorități și raportarea incidentelor

ANCOM: punct principal de contact și supraveghere generală AI Act.

BNR / ASF: sisteme AI în domeniul financiar.

ANSPDCP: date personale și domenii sensibile.

ADR: notificare și infrastructură digitală.

Incidentele grave high-risk se raportează autorității relevante.
Procedura de raportare trebuie clarificată din etapa de achiziție.

Checklist de acțiune imediată

Inventar AI: Ce instrumente AI sunt folosite, oficial sau informal?

Politică scurtă de utilizare: Ce este permis, ce este restricționat, ce date nu pot fi introduse?

AI literacy: Instruire adaptată pentru management, IT, juridic, achiziții, HR și utilizatori.

Punct de responsabilitate: Cine coordonează întrebările, aprobările și evidența AI?

Întrebări standard în achiziții: Ce AI cumpărăm, cu ce date lucrează, ce documentație și loguri există?

Clasificare de risc: Risc minim, transparență, high-risk sau utilizare interzisă?

Documentare și loguri: Ce s-a folosit, de cine, cu ce scop și cu ce verificare umană?

Pregătire pentru high-risk: Domenii sensibile: servicii publice, HR, educație, migrație, justiție, infrastructură.

Shadow AI (utilizare informală a AI în organizații): riscul ascuns

Ce înseamnă: Utilizare AI fără aprobare, fără vizibilitate instituțională și fără reguli clare; apare frecvent din dorința de a lucra mai rapid.

Exemple frecvente: Petiții sau documente interne copiate în chatbot-uri publice; sumări, traduceri, drafturi sau transcrieri făcute cu instrumente neaprobate.

Riscuri pentru instituție: Date personale sau confidențiale pot ajunge în instrumente externe; rezultatele pot fi greșite, neverificate, părtinitoare sau imposibil de explicat.

De ce contează pentru guvernare: Instituția nu știe cine folosește AI, pentru ce scop și cu ce date; lipsesc trasabilitatea, responsabilitatea și controlul asupra utilizării.

Cum începe gestionarea: Inventar al utilizărilor AI oficiale și informale; alternative aprobate, reguli simple, AI literacy, responsabilitate clară

De la conștientizare la pregătire instituțională

Primii pași practici: Inventar AI, reguli interne, AI literacy, responsabilitate clară, achiziții mai bine pregătite și clasificare de risc.

Resurse: Fundația Progress și AI ORA pun la dispoziție resurse în limba română pentru pregătirea responsabilă pentru AI în România. Chestionarele AI Readiness sunt dezvoltate pentru IMM-uri, dar pot fi utile și ca punct de reflecție pentru instituții.

Progress Foundation x AI ORA

<https://www.progressfoundation.ro/fundatia-progress-colaboreaza-cu-ai-ora-pentru-a-spriji-pregatirea-responsabila-pentru-ai-in-romania/>

IMM Beginner: <https://forms.gle/rzJ4wxitTU9YBTR77>

IMM Advanced: <https://forms.gle/BwuxMbbGD6ZJ2wBX6>

După completarea chestionarului, organizația primește un raport detaliat privind nivelul de AI Readiness, cu observații și recomandări pentru pașii următori.

GDPR, DPIA și FRIA: cine susține guvernanta AI

- AI Act se construiește peste GDPR, nu separat de el.
- DPIA (protecția datelor) și FRIA (drepturi fundamentale) sunt evaluări diferite, dar legate.
- FRIA este obligatorie pentru instituțiile publice, înainte de prima utilizare a sistemelor high-risk vizate.
- Responsabilul cu protecția datelor (DPO) este ancora naturală a guvernantei AI.
- Avem deja cadrul: GDPR, Legea 190/2018, ANSPDCP.

AI la nivel personal: dimensiuni, perspective și întrebări deschise

- **Răspundere** — semnătura de pe decizie rămâne a persoanei, nu a algoritmului. → *Dacă AI a contribuit la decizie, cine răspunde?*
- **Judecată vs. automatizare** — riscul de a te baza prea mult pe AI. → *Cum îmi păstrez expertiza dacă AI face,, prima variantă"?*
- **Carieră** — unele sarcini sunt sprijinite, altele se schimbă. → *Ce competențe mă fac valoros în următorii 3–5 ani?*
- **Eu ca subiect al AI** — instrumentele pot fi folosite și asupra angajaților. → *Ce drepturi am când AI mă evaluează pe mine?*
- **Unde ne adresam** — unde semnaleze o utilizare riscată? → *Sunt sprijinit(a) dacă ridic o problemă?*

Alfabetizarea AI: nivel instituțional și nivel personal

- **Nivel instituțional (Art. 4):** obligație legală — instituția asigură un nivel suficient de alfabetizare AI pentru personal. Se aplică tuturor sistemelor AI, nu doar high-risk. Adaptat pe roluri.
- **Nivel personal (Art. 3 pct. 56):** abilități, cunoștințe și înțelegere care îți permit să folosești AI informat și să recunoști oportunitățile, riscurile și posibilele daune.
- definiția este aceeași — diferă perspectiva. Instituția o oferă; dumneavoastră detineti cunoștințele.

O nouă alfabetizare ...și ce câștigăm din asta?

- **Cititul după apariția tiparului** — o competență care schimbă cine are acces la cunoaștere și cine poate acționa pe baza ei.
- **Nu înseamnă „să programezi”**, ci să știi să întrebi, să verifici și să folosești cu discernământ informațiile primite.
- **Beneficii personale**: expertiță la cerere · înveți mai repede · economisești timp · îți amplifică cunoștințele și judecata, nu o înlocuiești.
- **Cei care dezvoltă fluentă în utilizarea AI** devin mai valoroși; ceilalți riscă să fie depășiți.

Poate mai puțin cunoscut: ce poți face cu AI, ca persoană

- **Tutore personal** — îți explică un subiect la nivelul tău și te interoghează ca să verifici că ai înțeles.
- **Asistent în foi de calcul** — scrie și explică formule, curăță date, îți spune ce face un tabel moștenit.
- **Analist de date** — rezumă un set de date, găsește tipare, propune grafice.
- **Creare de documente** — schițe, structurare, reformulare, traducere, adaptarea tonului.
- **Conținut vocal / audio** — transcriere de ședințe (cu aprobare), narare de texte, note vocale → text.
- **Pregătire pentru întâlniri** — rezumate, întrebări probabile, simulare de scenarii.
- **Parteneri de învățare** — limbi străine, explicarea jargonului, simplificarea unui text greu.
- **„Gândire cu voce tare”** — îți structurezi o problemă punând întrebări, înainte de a decide.

Vă mulțumim pentru participare

Resurse: Fundația Progress și AI ORA pun la dispoziție resurse în limba română pentru pregătirea responsabilă pentru AI în România. Chestionarele AI Readiness sunt dezvoltate pentru IMM-uri, dar pot fi utile și ca punct de reflecție pentru instituții.

Progress Foundation x AI ORA

<https://www.progressfoundation.ro/fundatia-progress-colaboreaza-cu-ai-ora-pentru-a-sprijini-pregatirea-responsabila-pentru-ai-in-romania/>

AI ORA: <https://aiora.co.uk/>

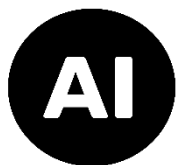
CBRNE: <https://cbrneltd.com/>

Camelia Crisan, contact aiora.romania@cbrneltd.com

Irina Marsh, contact: aiora.romania@cbrneltd.com

Mihai Nămoloșanu, contact: aiora.romania@cbrneltd.com

Notă de transparență privind utilizarea AI

Această prezentare a fost pregătită de echipa AI ORA cu sprijinul unor instrumente AI pentru structurare, redactare, reformulare și claritate editorială. Conținutul, selecția informațiilor, interpretarea și concluziile au fost revizuite și validate de experți umani.

AI nu a fost folosit pentru luarea unor decizii automate privind participanții și nu au fost analizate date personale ale participanților prin instrumente AI.